

Křtinský zpravodaj

Červenec 2020/2

Vážení spoluobčané,

pokaždé mne překvapí, jak rychle uplyne čas mezi dvěma čísly Zpravodaje. Tentokrát je to ale úplně jinak. Jistě mi dáte za pravdu, že tak dlouhé čtyři měsíce, jaké uplynuly od posledního čísla, jsme ještě nezažili. Do těch čtyř měsíců se vešla smrt' událostí, jež obrátily vzhůru nohama celý svět. Samotná choroba se nám sice naštěstí vyhnula, aspoň prozatím, ale jen za cenu drastických opatření. Všechno, co jsme plánovali na jarní měsíce, bylo odsunuto na neurčito, osiřela škola, restaurace i kadeřnictví a do obchodu bez roušky? Vyloučeno. Napadlo by vás to, když jste četli minulé číslo Zpravodaje?

Mělo to ale i své kladné stránky. Ukázalo se, že když jde do úzkých, držíme spolu a začneme si pomáhat. Nejsou roušky? Domluví se děvčata, po radnici chtějí jen koupit materiál a začnou šít. Nakonec jich našijí tolik, že je dostanou všichni křtinští 50+ a ještě jsme jich 150 odvezli do blanenské charity. Kdo roušky roznese? Zavolám našim skautům. Seženeme a koupíme dezinfekci, rozdáme ji lidem, do obchodů a na poštu. Kolega starosta ze sousední obce pomohl sehnat respirátory. Díky našim lidem, kteří jsou schopni respektovat jeden druhého se podařilo vše zvládnout. A také díky vztahům se starostkami a starosty okolních obcí, s nimiž jsme se vzájemně radili a vzájemně si pomáhali.

Chtěl bych vám všem poděkovat za ohleduplnost a pochopení, s nímž jste přijali nepřijemná omezení, vyplývající z epidemiologické situace.

Zejména však děkuji těm z vás, kteří se jakkoli nezištně zapojili do pomoci druhým. Nejen děvčatům, která dobrovolně a zdarma šila roušky pro celou dědinu, nejen skautům, kteří je ochotně roznášeli potřebným, ale i každému, kdo třeba přinesl starším sousedům nákup, aby nemuseli do samoobsluhy.

Velký dík patří také děvčatům ze samoobsluhy. Ta patřila ve Křtinách k těm nejohroženějším, tudy vedla naše první linie. Ze dne na den se musely začít chránit rouškami, které ale neměly. Naštěstí již po několika minutách přinesla Hanka Drápelová vlastnoručně vyrobenou první pomoc. Nikdo nevěděl, zda a kdy u nás virus udeří, koho jen tak pošádílí a koho zabije.

Náročné bylo toto období i pro učitele, kteří měli plné ruce práce s organizací vzdělávání dětí distančním způsobem, tedy na dálku. Zavření škol zkomplikovalo život rodičům a postihlo tak celé hospodářství.

Co se týče našich investičních plánů do dalších měsíců, zatím pokračujeme v tom, co máme pro letošní rok naplánováno. Čeká nás ale zásadní investice, protože se pustíme do rekonstrukce skoro padesát let starého koupaliště. Naštěstí máme finanční rezervu z let, kdy se ekonomice dařilo a část pokryjeme bankovním úvěrem, případně dotací, pokud se vhodná najde. Jen doufám, že stát nebude obcím peníze drasticky škrtat nebo na ně přenášet svoje platby. Pevně věřím, že naopak podpoří investiční činnost obcí, protože to je nejlepší způsob, jak znovu rozhybat ekonomiku.

Během těch čtyř měsíců byl náš společenský život utlumen téměř na nulu. Teď se již omezení uvolňují a náš městys znovu ožívá. Spolky již zase fungují, již plánují letní Havajpárty, Den Křtin a další tradiční akce, ale i spoustu dalších zpestření našeho společenského života.

Nenechme se mýlit, že se vlastně nakonec nic nestalo a že to byl jen takový humbuk. Ten celosvětový půlmilion obětí ještě stále není konečné číslo. Za to, že žádná z obětí neleží na křtinském hřbitově, vdčíme přísným opatřením, zodpovědnosti, ohleduplnosti a spolupráci nás všech.

Vyzkoušeli jsme si něco, o čem bychom ještě před čtyřmi měsíci netušili, že se to může stát. Díky vám jsme to zvládli. Přeji vám, vlastně nám všem přeji, aby to byla nadlouho poslední taková zkušenost.

Váš starosta

Poznámka redakce: Sluší se poděkovat také Úřadu městyso, v čele s panem starostou. Během krize dělali nejen to, co od nich očekáváme, tedy zajištění chodu obce a běžnou agendu, ale navíc aktivně vyhledávali možnosti, jak pomoci těm nejohroženějším. Nespolehali přitom jen na stát, ale hlavně na sebe a své občany. Díky spolupráci s úřady sousedních obcí se jim dařilo získávat ochranné pomůcky i v době, kdy celostátní zdroje selhávaly. A když se jim třeba podařilo sehnat jednorázové roušky, kterým chyběly gumičky, paní účetní Anita Ruby neváhala vzít do rukou jehlu a nit a k celé dodávce gumičky přišít.

Jubilanti

V následujících měsících oslaví životní jubilea ti naši spoluobčané:

Červenec

Vítězslav Hošek, Milan Machač, Ludmila Pražáková

Srpen

Františka Bílá, Arnošt Hloušek (Santini), Jiřina Hloušková,
Jaroslav Popelka, Ladislav Szabó, Jindra Tarnovská

Září

František Gric, Antonín Kunc, Emilie Ludvíková,
Pavla Říhová, Karel Toufar, Irena Výroubalová (Santini)

Říjen

Eva Gricová, Zdeněk Gric, Jana Horáčková, Marie Hrubá,
Ludmila Meluzínová, Emil Pásek, Jan Plchút, Andre Savard

Přejeme jim do dalších let života pevné zdraví a osobní spokojenost.

Miroslav Bednář

Před několika měsíci uplynulo **sto let** od narození dlouholetého učitele zdejší školy, pana Miroslava Bednáře. Narodil se ve Křtinách dne 24. října 1919 knížecímu hajnému. Dětství prožil v hájence na Bukovském kopci, ve stínu barončina záměčku, v němž později mnoho let vyučoval křtinskou omladinu.

Jako učitel přestoupil na křtinskou školu v roce 1958 z Jedovnic a učil zde, spolu s manželkou, až do roku 1980, kdy odešel do důchodu. Zemřel v roce 1997.

Dvaadvacet ročníků jeho křtinských odchovanců rádo vzpomíná na hodiny zeměpisu, na takzvané pozemky, v nichž nás učil základům zahradničení, včetně roubování jabloní, mnohým dokonce umožnil nahlédnout do tajemství včelařiny, ale nejraději vzpomínáme na hodiny milované chemie. Jeho královstvím byl chemický kabinet na konci chodby, z něhož vycházel do výuky vyzbrojen tajuplnými lahvičkami, zkumavkami, kádinkami a Petriho miskami.

My, kteří jsme měli to štěstí, mít jej za třídního, rádi vzpomínáme i na jeho turisticky náročné školní výlety, směřující nejraději do hor.

Petr Švenda, žák

Vážení spoluobčané,

množí se nám **stížnosti na nepořádek na sběrných místech** v obci,
v okolí popelnic na papír, sklo a plasty.

Dovolujeme si Vás tímto požádat o ukládání tříděného odpadu
přímo do kontejnerů a ne mimo ně!

Starý papír je třeba slisovat a krabice poskládat tak,
aby se do kontejneru vešlo papíru co nejvíce!

Jinak zbytečně platíme za odvoz poloprázdných popelnic.

Sběrné místo za úřadem městysu Křtiny slouží **našim obyvatelům
bez poplatku** k uložení **elektrozařízení**
(trouby, pračky, sporáky, mikrovlnky, TV, videa apod.)
a také **železného šrotu**.

Po domluvě na úřadě
je možno uložit na sběrném místě také
nábytek a čalouněný nábytek, matrace, pneumatiky apod.
Uložení tohoto materiálu je zpoplatněno.

Harmonogram svozu odpadu v roce 2020

Komunální:	1 x 14 dní, lichá středa
Sklo:	1 x 14 dní, liché úterý
Papír:	1 x 14 dní, sudé úterý
Plast:	1 x 7 dní, lichý týden v pondělí, sudý týden v úterý
BIO:	1 x 14 dní, lichá středa

Pytlový sběr

Během léta a podzimu vyjedou obecní zřízení pro tříděný odpad
ve žlutých pytlích v těchto termínech:

8. červenec, 5. srpen, 2. září a 28. října.

Děkujeme vám za spolupráci při třídění odpadu.

Co letos opravíme?

mám dobrou zprávu: z MMR dostaneme milionovou dotaci, o kterou jsme žádali loni, a byli jsme mezi náhradníky k čerpání. Z těchto peněz dokončíme úpravy náměstíčka na Pusté straně, výměnu panelů na potoku, nové obrubníky, novou dlažbu, odvodnění celé plochy a celkovou úpravu tohoto prostoru.

Dále provedeme opravu komunikace na Bukovském kopci, včetně odvodňovacích žlabů. To jsou asi akce, které mohou některé z vás na nějaký čas omezit v přístupu k vašim domovům. Proto prosím o součinnost při těchto opravách.

Dalším tématem je silniční průtah Křtinami. Často se mne ptáte, proč se nic neděje. Aktuální situace je tato: Na silnici od Lhotek, přes křižovatku na Bukovinu, kolem Pivovaru, až ke Mlýnu je vydáno stavební povolení. Čeká se jen na přidělení finančních prostředků. Na průtahu od Březiny přes Křtiny do Jedovnic, se čeká na vydání územního souhlasu. SÚS Blansko se ale zatím nedaří dohodnout se všemi majiteli pozemků v intravilánu naší obce. Ještě jednou prosím dotčené o vstřícnost. Obec je také připravena podílet se na případné dohodě. Bude to prospěšné pro nás všechny.

Starosta

Koronavirové účetnictví

Zima byla toho roku taková nemastná - neslaná, i tak nebo právě proto všichni netrpělivě vyhlíželi příchod jara. Únor se chýlil ke konci a vše se zdálo být téměř v pořádku, dny se začaly postupně prodlužovat a s přibývajícím světlem přibývalo i elánu do sprádání plánů na počínající rok.

Médii sice občas proběhla zpráva o výskytu „nějakého nového koronaviru“, který v Číně dokázal uvrhnout do karantény oblasti lidnatější než celá naše republika, ale Čína byla tak vzdálená. Znepokojivých zpráv ovšem přibývalo a již nepřicházely jen z Číny, ale i z Evropy, konkrétně z Itálie. Čekali jsme jaro a místo něj přišel COVID-19.

Prvního března byly ohlášeny první tři pozitivní případy i v naší republice. Na 6. března měli naši senioři naplánovanou tradiční oslavu MDŽ, která se tak stala první zrušenou akcí z mnoha. Sice ještě nebyli nuceni zrušit oslavu z důvodu mimořádných opatření, která měla následovat, ale vzhledem k cílové skupině účastníků, se tento krok ukázal jako prozíravý. S přibývajícím počtem v republice nakažených osob začalo přibývat i mimořádných opatření vyhlášených vládou. Troufám si říci, že první z nich, které na nás dolehlo už opravdu citelně, bylo uzavření škol, ke kterému došlo 11. března, současně bylo zakázáno i konání akcí s počtem účastníků vyšším než sto. Pro nás to znamenalo zrušit plánovanou besedu pánů Šmoldase a Uzla.

Nepříznivých „covidových zpráv“ se v médiích šířilo čím dál více a obzvlášť neutěšené záběry z Itálie, v té době nejvíce zasažené, málo koho nechávaly ještě na pochybách, zda nejde o pouhou banalitu. Události nabíraly na obrátkách a v krátkém čase bylo zakázáno vycestovat z republiky, až na výjimky byly uzavřeny obchody a od 16. března byl vyhlášen zákaz volného pohybu osob.

Z rozhodnutí zřizovatele (obce) byla od 17. března uzavřena také naše mateřská škola. Svět se točil dál, ale naše životy zamrzly v pohybu. Byly zrušeny i ostatní naplánované akce, např. přednáška paní Samsonové z Březiny o její knize. Stále více se objevovaly zprávy o prospěšnosti zakrývání dýchacích cest, neboť se tím zabraňuje šíření kapének, které obsahují virus. Seniorům bylo vládou doporučeno, aby pokud možno nevycházeli z domovů, starostové obcí dostali za úkol zajistit pomoc občanům nad 70 let se zvládnutím základních životních potřeb, což se týkalo především zajištění nákupů potravin a léků.

Prošli jsme seznamy obyvatel, abychom zjistili a vytypovali ty ze spoluobčanů, kteří budou pomoc potřebovat, neboť žijí osaměle a nemají nikoho, kdo by jim potřebné mohl zajistit. Další bylo potom na individuální domluvě. Zároveň bylo třeba neustále třídit množství přicházejících informací, doporučení a nařízení a informovat a zdůrazňovat především ty, které se bezprostředně týkaly nás a naší oblasti.

Devatenáctého března bylo vyhlášeno další usnesení vlády, které zakazovalo všem osobám pohyb a pobyt na všech místech mimo bydliště bez ochranných prostředků dýchacích cest. Sama vláda měla velké problémy zajistit dostatečné množství ochranných pomůcek pro zdravotníky a další pracovníky v tzv. „první linii“ a najednou existoval příkaz, dle kterého si měl chránit dýchací cesty úplně každý. Po republice se začala zcela spontánně rozjíždět iniciativa dobrovolného šití roušek. Zprvu to byla jen jiskřička, která ale zažehla obrovský plamen. Tento „požár“ se nevyhnul ani Křtinám, kde se s velkou vervou do šití pustily především naše sousedky (ale vím i o sousedech). Podrobněji vás ve Zpravodaji s celou akcí seznámí samostatný článek paní Brychtové. Ušité roušky putovaly na úřad městysu, odkud je v několika vlnách distribuovali naši skauti spoluobčanům nad padesát let věku. Roušek se nakonec sešlo tolik, že se Křtiny mohly podělit i s blanenskou charitou.

Dalším opatřením, které mělo zabránit šíření viru je důkladná hygiena rukou a nejlépe ošetření dezinfekcí. Úřadu se podařilo zajistit několik desítek litrů dezinfekce, kterou opět naše ochotné skautky rozplnily do zakoupených lahvíček. Spoluobčané si potom mohli dezinfekci zdarma vyzvednout na úřadu městysu. Podařilo se také zajistit několik stovek respirátorů třídy FFP2, které bylo možno si na úřadu za nákupní cenu zakoupit. Městys se o tyto nedostatkové ochranné pomůcky podělil také s Domovem Santini a geriatrickým oddělením FN Brno Bohunice.

Čas ubíhal a všichni jsme si na novou zcela neobvyklou situaci začali pomalu zvykat. Prvotní šok odezněl a bylo zřejmé, že zkrátka musíme fungovat a vydržet. Postupně jsme zažili Velikonoce jako nikdy, půlkulaté oslavy konce II. světové války bez oslav, pouť bez poutníků, mší, stánků, ale zato s kolotoči. Na první červnový víkend jsme měli naplánovaný tradiční dvoudenní výlet městysu – tentokrát do Českého ráje, který jsme se, s ohledem na ještě panující opatření, rozhodli neuskutečnit.

Případů onemocnění již tolik nepřibývalo, vláda se proto rozhodla, že přijatá opatření začne mírnit, tak, aby se naše životy mohly vrátit do starých kolejí. Nejprve se do školky a škol vrátily mladší děti, posléze to bylo dovoleno i těm starším. Nezbytné roušky jsme mohli začít pomalu odkládat. Co bychom si měli ponechat nejen v době covidové, ale i jindy, je hygiena rukou.

Tato zvláštní doba nám jistě něco vzala i něco dala. Účet zatím není uzavřen. Finanční škody jistě budou vysoké, i my na obci vidíme, že štedrý tok sdílených daní posledních let slábne. V náš prospěch hovoří to, že jsme nikdy tak úplně nevěřili optimistickým predikcím daňových příjmů a v tomto duchu sestavovali roční rozpočty, které vždy raději počítaly s nižšími příjmy, takže každá korunka navíc byla pro obecní kasu milým překvapením a ne nutností.

Mimořádné náklady vznikly především nákupem dezinfekce, respirátorů a gumiček k rouškám. O část příjmů jsme přišli díky nevybranému státnímu o (ne)poutích, které sice není nijak závažné, ale ani úplně zanedbatelné.

A co nám tato doba dala? Každému z nás asi prostor alespoň trochu zpomalit a zamyslet se, krásnou jistotu, že jsme ochotní si pomáhat a když o něco jde, tak se semknout. Spoustu ne vždy veselých otázek: Jsme opravdu pány tvorstva nebo o tom jen rádi přesvědčujeme sami sebe? Zavínili jsme tento průšvih sami svých neuváženým chováním? Opravdu potřebujeme ke štěstí úplně všechno, co tak rádi shromažďujeme a spotřebováváme?

Moc bych si přála, aby po COVIDu-19 přišlo léto, pak podzim, zima a konečně normální jaro. Aby tato nepříjemná zkušenost byla k něčemu dobrá, protože přece všechno zlé je k něčemu dobré.

A abych nekončila tak těžně, pokud to situace dovolí, tak již v létě se minimálně náš společenský život začne pomalu vracet do doby předvirové. Čeká nás Havajpárty, možná koncert (na podporu dobré věci, ale to je zatím tajné, aby se to nezakříklo), Den Křtin, beseda pánů Šmoldase a Uzla a také alespoň jednodenní výlet za krásami našeho okolí.

PS: Do Českého ráje, cesta příjemná snad bude, až nastane to pravé jaro.

Anita Ruby, účetní

Netoliko prací živ jest člověk, co takhle kultura?

Zatrhňte si, prosím, tři termíny:

První termín je **9. srpna**, v nedělním odpoledni proběhne promenádní koncert Královské kapely na náměstí.

Druhý termín je **16. srpna** odpoledne, kdy budeme pořádat benefiční koncert v jeskyni Výpustek. Vystupující je znám, včas se dozvíte, zatím je to překvapení, ale myslím, že zavládne spokojenost.

Třetím je čtvrtek **8. října** večer, kdy se bude konat zrušená beseda pánů Šmoldase a Uzla ve Spolkovém domě. Snad nás mine druhá vlna covidová a vše dobře dopadne.

Starosta

Poděkování Charity Blansko

Vážený pane starosto, milý Františku, srdečně zdravím z blanenské Charity a posílám poděkování Tobě, úřadu městyse a křtinským občanům za velkou pomoc při dodání ochranných roušek.

Tato velká pomoc přišla v době, kdy zásoby ochranných roušek na trhu byly rozprodány a rozbíhala se epidemie koronaviru na plné obrátky. I přes karanténní nařízení vlády jsme naše zdravotní, pečovatelské a pobytové služby nemohli zavřít, takže každá pomoc byla velmi vítaná.

Roušky jsme použili pro naše služby, především pro Azylový dům Blansko.

Moc děkuji za celou Oblastní charitu Blansko a za rychlou a účinnou pomoc.

S pozdravem a přáním hodně zdraví a sil do dalších dní

Oblastní charita Blansko

Římskokatolická farnost Křtiny
si Vás dovoluje pozvat na "přesunutou"

Hlavní pout' ve Křtinách

která se bude letos konat u příležitosti Korunovační pouti

v neděli 30. srpna 2020 v 10:30 hodin

v kostele Jména Panny Marie ve Křtinách.

Hlavním celebrantem bude

J. Exc. Mons. prof. ThDr. Josef Hal'ko, světící biskup bratislavský.

Loňské třídění odpadu

Podle informací firmy *Autorizovaná obalová společnost EKO-COM* jsme v loňském roce vyrobili **41,663 tun tříděného odpadu**, za což jsme získali **131 894,00 Kč**, které nám pomáhají udržet poplatky za popelnice na co nejnižší úrovni. Jak se naše úsilí promítlo do ochrany životního prostředí, vyplývá z následujícího osvědčení:

Jak se na pivovare šily roušky

V polovině března ochromila většinu z nás vládní opatření, která jsme si do té doby nepředstavovali ani ve špatném snu. Naštěstí je vše už za námi, životy se nám vracejí k normálu a zbývá se jen podělit o události prvních corona dnů.

S myšlenkou začít šít roušky pro křtinské občany jsem nepřišla sama. Inspirovaly mě kamarádky z okolí, které se hned od začátku výjimečného stavu nabízely, že ušijí roušky pro všechny známé. To mě naťuklo poprvé. Podruhé to byl fakt, že se staly roušky nedostatkovým zbožím, ba dokonce by se dalo říct, „zbožím víc než podpultovým“. Třetí naťuknutí přišlo v podobě zprávy, že i paní Dáša Havlová šije jednu roušku za druhou. Takže když může bývalá paní prezidentová, proč ne já.

Jenže můj šicí stoj, krásný, úplně nový, mi už rok ležel ve skříni a ne a ne se odhodlat oprášit ve mně dřímající švadlenku. Bylo nutné jít na to managerským způsobem. Rozhodila jsem sítě po křtinských maminkách a chytly se hned čtyři ryby. Takže jsem uspořádala šití v penzionu Starý pivovar ve Křtinách a abychom už nemohly couvnout a motivace byla větší, hned jsem zavolala panu starostovi, že je naší ambicí našít pro křtinské seniory alespoň 150 roušek. Pan starosta nám přislíbil pomoc a tak jsme začaly.

První kdo se chytil na pomyslnou udičku byla Míša Brzobohatá, ta přišla nejen se šicím strojem, ale hlavně s bohatými zkušenostmi švadlenky skoro profesionálky. Další rybka Adélka Matušková dorazila s velkým elánem a nasazením pro cokoliv, Lucka Brusová s pocitem, že sice neumí vzít do ruky špendlík, ale moc ráda se cokoliv naučí a pomůže (její skromnost opravdu nebyla na místě) a skupinku uzavřela moje maminka, zkušená švadlenka prověřená a proškolená dobou, kdy, kdo v hluboké totalitě neuměl šít, chodil skoro nahý.

První roušky trochu drhly, ale asi po hodině jsme si vytvořily slušnou manufakturu, za kterou by se nemusel stydět ani Tomáš Baťa. Výsledkem dne bylo prvních 100 roušek a když se k tomu přidaly ještě roušky Hanky Drápelové, Katky Jelínkové, Lucky Kalábové a Magdy Jakubkové, které šily doma, byla to plná kabela rouškového štěstí.

Tato akce šití roušek se pak už z domovů všech švadlenek opakovala ještě několikrát a postupně jsme si vytvořily slušnou základnu. V obchodě nám paní prodavačky v čele s Lenkou Belániyovou schraňovaly látky a nitě, které spontánně nosili křtinští obyvatelé. Zuzka Korčáková látky stříhala jak na běžícím pásu a látka se dále distribuovala mezi švadlenky.

Obec nám zakoupila gumičky, které se záhy staly nedostatkovým zbožím a rychle zorganizovala skauty, kteří vše dotáhli do úplného konce tím, že všechny roušky roznesli seniorům až do domu.

Výsledkem této improvizované akce trvající necelé tři týdny bylo bez mála **1000!** roušek, rozdaných všem křtinským seniorům a pocit k nezaplacení, že jsme schopni se jednak něco naučit, ale hlavně se spojit a táhnout za jeden provaz. Zbylé roušky zaslala obec charitě.

A tak nám prosím odpusťte i to, že možná nebyly všechny roušky jako od Beáty Rajské, nebo jiné mistrovské krejčové. Dělalý jsme to poprvé, ale zato s láskou.

A nyní, to si troufám tvrdit, už umíme roušky šít i po slepu. Ale i tak doufám, že už je nikdy nebudeme potřebovat.

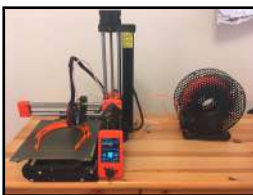
Barbara Brychtová
penzion Starý pivovar

Dříve po večerech sousedky společně draly peří. Dnes šijí roušky.

Rozplňování desinfekce a distribuci roušek a lahvíček mezi potřebné zajišťovali starší Skauti.

Improvizovaná manufaktura u Švendů, čp. 256, vyrobila na 3D-tiskárně asi 150 ochranných štítů, které rozdala do různých obchodů a ordinací.

Pohádkové království

Život nebyl v posledních měsících zrovna pohádkový, ale jde neustále dál dopředu a my musíme s ním. Naši malí prvňáčci však tohle období skvěle zvládli a v době uzavření škol se pilně učili. Nezasloužili by si tedy zůstat bez odměny!

V úterý 16. června jsme se prostřednictvím kouzelné venkovní učebny u školy vydali na malou exkurzi do Pohádkového království. Do tohoto království se dostane každý, kdo umí číst! Nikdo ze žáků se nemusel vrátit do třídy, umí to všichni skvěle!

Ale co čert nechtěl: pohádkové království se před naším příchodem stalo královstvím Popleteným. Děti pomáhaly při jeho odčarování a musely správně poskládat popletenou básničku. Není to totiž jen o tom umět číst, ale také vědět o čem. Děti si za záchranu království odnesly knihu, diplom, odznak čtenáře a sladký dort pro celou třídu.

Ted' už je v pohádkovém království zase všechno, jak má být: K oválné škole patří oválná učebna. I když nemá okna, ani dveře.

Do konce školního roku nás ještě čeká odložená **Svatojánská noc** pro všechny víly a skřítky z okolí. Počasí nám však pro tuhle letní akci nechce přát a zatím pokaždé nám svatojánský oheň uhasil déšť. Na **Týden knihoven** již připravujeme nový termín odložené besedy s paní Sylvií Samsonovou.

V současné době hodně nakupujeme nové knihy do fondu! Zastavte se v pondělí nebo ve středu odpoledne pro historické romány Františka Niedla nebo pro nový román z pera Jojo Moyesové *Schovej mne v dešti*.

Prázdninová půjčovná doba:

Pondělí: 13:30 - 17:30, **Středa:** 14:00 - 17:00

Marie Slaničková, knihovna

*Dokud byl pan král popletený, myslel si, že je motýl Emanuel.
Ale neobávejte se, milí čtenáři, už si to nemyslí.*

Oslava 75. výročí osvobození

Pětasedmdesát je kulaté výročí, které za oslavu určitě stojí. Zvláště, jedná-li se o oslavu osvobození. Jenže, zrovna pětasedmdesáté výročí osvobození z fašistické nadvlády nám vůbec nevyšlo. Takovou oslavu si nepředstavoval nikdo. Celostátní vlnu ostudných politických hádek o to, kdo nás tenkrát vlastně osvobodil, rázně přerušil koronavirus a abychom měli čas se trochu umoudřit, veškeré oslavy paušálně zrušil.

Tedy, skoro veškeré. Zrovna my, Křtiňáci, jsme patřili k čestným výjimkám.

Měli jsme to bez pochybností, protože náš osvoboditel je našťastí jasný. Nenašel se dosud žádný mudrc, který by usoudil, že jsme se vlastně osvobodili sami, když Němci v noci na 9. května ze Křtin dobrovolně uprchli před Rudou armádou.

Navzdory koronaviru a nouzovým opatřením jsme byli jednou z mála obcí v republice, kde proběhla oslava sice také téměř v utajení, ale zato s muzikou. Tady je důkaz.

Redakce

Škola v době koronaviru

Ještě před nedávnem si asi nikdo nedokázal představit, že by se mohla na několik týdnů uzavřít pro děti a žáky škola. Vzhledem k prevenci šíření koronavirové nákazy rozhodla vláda ČR o uzavření školy od 11. března 2020 a rozhodnutím zřizovatele pak následně 17. března 2020 došlo i k uzavření mateřské školy.

Nikdo z nás na to nebyl připraven. Situace byla náročná jak pro učitele, tak pro žáky a děti i jejich rodiče. Rozhodnutí přišlo ze dne na den a my pedagogové jsme hledali cesty, jak nejlépe danou situaci zvládnout. Každý dle povahy vyučovaného předmětu, svých možností i možností žáků.

Jak se situace kolem koronavirové nákazy v naší zemi vyvíjela, docházelo postupně k uvolňování restriktivních opatření i v oblasti školství. Vyhlášením

Vlády ČR dostali nejprve možnost žáci 9. třídy, aby docházeli do školy a připravovali se na přijímací zkoušky na střední školy. V naší škole této možnosti využilo 11 žáků deváté třídy, kteří každé pondělí a středu měli dvě hodiny matematiky a dvě hodiny českého jazyka.

Dalším krokem v uvolňování restriktivních opatření byla možnost, aby žáci 1. stupně ZŠ navštěvovali od 25. 5. 2020 vyučování. Této možnosti využilo 71 % žáků 1. stupně ZŠ. Ve stejný den byla z rozhodnutí zřizovatele otevřena i mateřská škola.

Od 8. června 2020 bylo umožněno i žákům 2. stupně ZŠ dobrovolně docházet do školy na konzultace. V naší škole byly konzultace organizovány jedenkrát týdně pro každou třídu dle mimořádného rozvrhu. Cílem bylo dovysvětlit žákům učivo, které bylo probíráno distanční formou výuky.

Chtěl bych touto cestou poděkovat všem, kteří se podíleli na zvládnutí úkolů spojených s distanční formou výuky, tedy pedagogům, žákům a jejich rodičům. Díky vzájemné spolupráci se nám dařilo tuto nelehkou situaci zvládnout. Na kolik se nám to skutečně podařilo, ukáže nový školní rok. Věřím, že bude již probíhat tradičně, tedy bez roušek a uzavírání škol.

RNDr. Petr Lukáš

Foto: J. Švenda

Beseda s rodiči budoucích prvňáčků

Dne 10. června 2020 proběhlo setkání pro rodiče budoucích prvňáčků. Hlavním tématem bylo „Jak společně s dětmi zvládnout nástup do školy.“ Beseda probíhala ve velmi příjemné atmosféře, s velkým množstvím otázek, které byly okamžitě zodpovězeny. Mile nás překvapil velký zájem, protože i v době zvýšených hygienických opatření vzhledem k prevenci šíření koronavirové nákazy přišlo 25 rodičů a někteří dokonce i v páru nebo se svými dětmi.

Paní učitelka seznámila rodiče s nadstandardní službou, kterou pro své budoucí žáčky připravila. Nakoupí všechny pomůcky a rodiče jen zaplatí požadovanou částku. Ušetří se tak čas rodičů, ale hlavní předností je důležitý prvek, kterým je dobré klima třídy, neboť žáci mají stejné pastelky, vodovky a další potřeby a díky tomu nedochází k závisti, předhánění se. Všichni mají rovné příležitosti.

Poté školní psychologka a speciální pedagožka doporučily rodičům i jejich dětem, jak nejlépe využít čas před nástupem do první třídy. Dotkly se oblasti vědomostí a znalostí, také práceschopnosti, samostatnosti, sebeobsluhy a v neposlední řadě i sociálních a komunikačních dovedností, bez kterých se dnešní žáci neobejdou.

Beseda se setkala s velmi pozitivní reakcí a zpětnou vazbou od rodičů. Všem rodičům přejeme, aby začátek vzdělávací dráhy jejich dětí byl bezproblémový a přinášel jim i dětem jen radost.

Mgr. Olga Teremová

Fotografie k článkům školy
poskytl školní archiv.

Den Pát'áka

Dne 6. března 2020 se konala v ZŠ a MŠ Křtiny tradiční akce, na níž jsme přivítali v naší škole žáky 5. tříd z okolních obcí, které doprovázeli i jejich rodiče. Společně strávili s našimi žáky příjemné dopoledne plné zábavné matematiky a češtiny, rovněž si prohlédli celou školu, ve školní tělocvičně si společně zacvičili a ve školních dílnách vyrobili zajímavé přáníčko.

Na společném setkání rodičů s vedením školy byly zodpovězeny mnohé dotazy, které se týkaly školního vzdělávacího programu a provozu školy.

Věříme, že budoucím šestákům se naše škola líbila a většinu z nich přivítáme v novém školním roce již jako naše žáky.

RNDr. Petr Lukáš

Zápis dětí do 1. třídy ZŠ a MŠ Křtiny

Ve čtvrtek 2. dubna 2020 se na naší škole konal zápis dětí do 1. třídy pro školní rok 2020-21. V letošním roce byl zápis netradiční, neboť škola byla vzhledem k prevenci šíření koronavirové nákazy pro děti a žáky uzavřena, a tak zápis proběhl pouze administrativně ve vstupní hale školy, bez dětí. K zápisu se dostavili rodiče 35 dětí, které mají od 1. září 2020 zahájit povinnou školní docházku. Z toho rodiče sedmi dětí požádali o roční odklad povinné školní docházky. Do první třídy tak v novém školním roce nastoupí 28 dětí a jejich třídní učitelkou bude Mgr. Monika Kellerová.

RNDr. Petr Lukáš

Nová venkovní učebna a projekt „Venkovní učitel“

ZŠ a MŠ Křtiny se zapojila do projektu "Venkovní učitel", který realizuje Lipka - Školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno. Projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR. Zaměřuje se na dlouhodobou podporu učitelů v aktivní venkovní výuce v exteriéru a blízkém okolí školy.

Naše škola svou polohou v blízkosti lesa, nově vybudovanou přírodní učebnou, zapojením v mezinárodním projektu Ekoškola a svým školním vzdělávacím programem "Škola v přírodě, příroda ve škole" přímo vybízí k zapojení do tohoto projektu. Garantem projektu v naší škole jsou koordinátorka EVVO školy paní učitelka Mgr. Ivana Majerová a vedoucí školního Ekotýmu paní učitelka Mgr. Zdeňka Kučerová. Zapojení učitelé sestaví koncept venkovního učení pro svou výuku a na základě zkušeností těchto učitelů bude navržena metodologie pro učení v exteriéru a blízkém okolí školy, která bude veřejně přístupná všem pedagogům v ČR. Projekt bude trvat od ledna 2020 do prosince 2022.

RNDr. Petr Lukáš

A přece se točí!

*zvolal prý hvězdář Galileo Galilei poté, co jej v roce 1633 přinutil inkviziční soud v Římě prohlásit, že země se netočí kolem slunce. Když jsem po dvou měsících nouzového stavu zavítal do Babic, byla tam hospoda sice zavřená, ale skulinou mezi dveřmi přece jen točili pivo do kelímků. I napadlo mne stejné zvolání: **a přece se točí!** Alespoň do kelímků.*

*Coronavirus nám vymazal tři měsíce spolkového života, takže se dalo očekávat, že rubrika Spolky zůstane tentokrát prázdná. A ejhle, článků se sešlo víc, než dost. I náš spolkový život **se přece jen točí**. Ani nouzový stav jej nedokázal zadusit úplně. Galileo měl asi pravdu.*

Redakce

Výlet na poslední chvíli

Již od loňského podzimu plánoval Klub seniorů výlet do Rájce na výstavu kamélií. Nápad se velice líbil i STP Křtiny a tak jsme spojili síly a naplánovali výlet na 10. března 2020. Když jsme si na začátku února rezervovali prohlídku zámku, nikdo ještě netušil, že přijde coronavirus.

V úterý 10. března jsme se v hojném počtu sešli u autobusu směr Adamov. Dále jsme cestovali vlakem do Rájce a pak pěšky na zámek. Již samotná cesta vlakem je pro některé zážitek, protože vlakem nejeli spoustu let. Někteří hůře chodící zvolili cestu autem.

Sešli jsme se v zahradnictví pod zámek a prohlédli si skleník, plný krásných kamélií, s možností si je i zakoupit.

Vlastní prohlídka zámku byla kouzelná. V každém pokoji byla kromě všude přítomných kamélií i krásná květinová výzdoba v různých barvách, která ladila s porcelánem, umístěným na nábytku. Provázela nás paní, která provází i ve Výpustku a její výklad byl skutečně velmi zajímavý. Při opouštění zámku jsme se dozvěděli, že jsme zřejmě jedna z posledních výprav, protože vláda právě oznámila uzavření všech zámků od 11. března, tedy od zítřka.

Zpáteční cestu jsme zase volili každý zvlášť, někdo autem, někdo autobusem a někteří vlakem. Všichni jsme se sešli v Blansku, v restauraci Na Pražci, kde jsme si pochutnali na společném obědě (*na dlouho posledním, protože o tři dny později už byly uzavřeny i všechny restaurace, pozn.red.*).

Výlet na poslední chvíli byl moc podařený, přálo nám i počasí. Určitě by stálo za to si prohlídku příští rok zopakovat.

Text i foto Marie Kleskeňová

Pozn. red.: Rájecká sbírka kamelií, kterou založil pan František Bárta teprve v roce 1973, představuje dnes pro turistickou veřejnost skoro stejné lákadlo, jako samotný historický zámek. Není proto divu, že spojení rokokového zámku s kvetoucími kameliemi, navíc v roční době, která milovníkům památek vůbec nepřeje, vytváří každoročně podivuhodnou atrakci, již nelze odolat.

V některých letech je voda pod kameliemi v zámeckých sálech zcela zamrzlá, stejně, jako vodotrysk na zámeckém nádvoří. A přesto kamelie kvetou a vodotrysk prýští. Kamelie na rájeckém zámku rozhodně stojí za vidění.

Sokolské probuzení

Konec nucené kovidové hybernace ohlásili také Sokolové:

Dne 11. června odehrálo družstvo starších žáků přátelské utkání v Ochozi, pod vedením Laca Belányiho. S velmi silným a sehraným soupeřem, připravujícím se v režimu 2x týdně trénink + 1x týdně zápas, jsme sehráli vyrovnanou partii s množstvím vstřelených branek.

Skóre: 8 : 12.

Velká gratulace všem zúčastněným a zároveň pozvánka pro nové zájemce o sportovní aktivity. Přijďte mezi nás shodit kovidová kila a zlepšit si fyzičku.

Foto: Laco Belányi & spol.

Ve čtvrtek 18. června proběhl závěrečný trénink mladších i starších žáků Sokola Křtiny. Děkuji všem rodičům za spolupráci při organizaci fotbalových utkání, dětem za hojnou účast na trénincích v letošní sezoně a Lacovi, Štefanovi a Kamile Drápelové za vedení a přípravu tréninkových hodin.

Těšíme se na viděnou opět v září.

Radek Brzobohatý

Fotbalový A-tým

Jarní fotbalová sezóna nám ještě ani nezačala a už byla přerušena. Když už jsme téměř nedoufali, přišla zpráva, že sezóna se odehraje, pouze se posune až do července, s dotazem, zda máme zájem. Kádr zareagoval na zprávu pozitivně a tak se mohlo začít. Na jaře máme odehrát celkem deset domácích zápasů (rozpis lze najít mimo jiné na kabelové televizi či nástěnce Sokola).

Nyní jsme zhruba v půlce jarní části a můžeme říct, že zápasy jsou vyrovnané a na snadného soupeře jsme v této soutěži ještě nenarazili. Kvalita ligy přes zimu nic neztratila, naopak většina týmů posílila. I my jsme rozšířili kádr o několik křtinských hráčů.

Jsmo také rádi za hojnou diváckou účast. Zejména mladší fanoušci chodí podpořit a to i za špatného počasí. Budeme se na vás těšit na dalších zápasech a také na turnaji **1. srpna u základní školy**.

Aktuálně se náš tým nachází na sedmém místě tabulky. Výsledky našeho týmu a tabulku můžete najít na stránkách brněnské malé kopané:

<http://www.malakopanabrno.cz/souteze/122-4-dobre-pivo-liga-prehled-souteze>.

za mužský tým Sokola Křtiny sepsal Štefan Pindák

Sokolská pozvánka na příští fotbalovou sezonu

Od září 2020 otevíráme cvičení pro předškolní děti ve věku 3-6 roků,
v termínu vždy **ve čtvrtek od 16.-17.00** v tělocvičně ZŠ.

Děti se budou účastnit tréninku spolu se svým rodičem.

Zájemci hlaste se na email sokolkrtiny@seznam.cz,
nebo na FCB Sokola Křtiny.

Všetečná poznámka redakce:

Je skvělé, že nám vyrůstá nová generace sportovně založené mládeže, je skvělé, že jí v tom - poskytnutím školní tělocvičny - vychází vstříc i Základní škola.

Vrozená potměšilost mne přesto ponouká, abych Sokolům připomněl, že fotbal neměl ve škole vždy tak na růžích ustláno, jako má dnes. Před 87 lety, v roce 1933, zapsal odborný učitel Alois Culek do školní kroniky tyto pozoruhodné řádky:

Nebezpečnost hry kopané.

Mezi žactvem rozmohla se hra kopaná. I se strany rodičů poukazováno bylo na škodlivost a nebezpečnost této hry. Ve společném žakovském shromáždění vysvětlena žactvu škodlivost kopané na dětský dospívající organismus a hra žactvu měšťanské školy zakázána.

Tak nevím, jestli by Sokolové neměli lákat do svých řad místo mladých organismů raději členy Klubu seniorů. Těm snad kopaná tolik neublíží.

Potměšilý Šéfredaktor (PŠ)

Jak jsme prožívali karanténní období v Domově Santini

Když se zpětně ohlédnu, musím uznat, že máme za sebou neocenitelnou zkušenost. Doposud jsme se s ničím podobným nesetkali. Opatření celosvětového rozsahu, která postihla obyčejné lidské bytosti, atmosféru ve společnosti, ekonomiku po celém světě.

Nelze však jednoznačně říci, zda je to zkušenost pouze negativní. Dovolím si tvrdit, že je z části i pozitivní. Prvotní strach zamával snad s každým. S námi zaměstnanci domova pro seniory o to více, protože si uvědomujeme zranitelnost a křehkost našich klientů. Čím více bylo informací, tím se náš strach zmírňoval.

Domovem nejprve zavládla opatření, která nám téměř denně chodila emaily z vyšších orgánů, formou vládních nařízení, nařízení Ministerstva zdravotnictví, či Krajského úřadu. Některá dávala smysl, u některých jsme byli na pochybách, zda si ten někdo uvědomuje, s jakou skupinou klientů pracujeme.

Jedno z nejnáročnějších období bylo, když jsme byli nuceni ukončit skupinové aktivity, společná setkání klientů a společné stravování. Klienty, kteří nejsou orientováni svou osobou, místem ani časem jsme se museli snažit udržet na pokojích, aby se nepotkávali. Strava a veškerá péče probíhala v pokojích, orouškovaným personálem. Tady nastala ta nejnáročnější doba i pro naše aktivizační pracovníky. Nastoupili k individuální práci a obcházeli každého klienta zvlášť. Snažili se klientům ulehčit toto těžké období, kdy za nimi nikdo z rodiny nesměl, kdy nikam nesměli vycházet. Probíhaly časté telefonáty s rodinou.

Tíže na nás dolehla také z důvodu nemožnosti se dobře předzásobit ochrannými prostředky. Vždy jsme měli a máme zásobu těchto pomůcek (rukavice, dezinfekce, ochranné pláště). Tou dobou, však nic z toho nešlo objednat. Naši dodavatelé drželi všechny skladové zásoby pro státní organizace. Naštěstí jsme zareagovali velmi rychle a sami začali šít textilní roušky, z počátku se na tom podíleli i někteří šikovnější klienti. Začali se nám ozývat zástupci naší obce, ale i z Březiny, Ochozí u Brna, s nabídkou pomoci. Pomáhalo nám i mnoho jednotlivců, kteří nám zasílali a vozili roušky, ochranné štíty a dezinfekci.

Nejvíce s námi byly naše rodiny. I ty se často ozývaly s nabídkou materiální a finanční pomoci. To byla další skupina, která to neměla lehké. Představa, že nevím, zda ještě někdy uvidím maminku, zda se s ní stihnou rozloučit, je drásající. Snažili jsme se jim to ulehčovat již zmíněnými telefonáty. Pokud to nebylo možné, rozesílali jsme fotografie z dění v domově.

Právě z tohoto nejtěžšího období máme ty nejdojemnější a nejkrásnější vzpomínky. Vzpomínky na vlnu solidarity, pospolitosti a lidskosti.

Nevíme zda je vše již za námi, tedy se rozloučím: **viru zmar!**

Mgr. Helena Kučová

Sociální pracovnice a manažerka Domova Santini

Foto: H. Kučová

ZAPIŠTE SI

Úřad městysu Křtiny vás srdečně zve na
Letní promenádní koncert Královské hudby

který se uskuteční v neděli 9. srpna 2020 ve 14:00

v prostoru náměstí.

Přijďte si užít letního odpoledne s dechovkou a třeba i zatancovat.

Rozpis zubní pohotovosti

Po nucené kovidové pauze opět začíná standardní pohotovostní režim.

Červenec

4.7.	MUDr. Kutlíková	Boskovice, Růžové náměstí 2345/12	602 882 007
5.7.	MUDr. Kupková	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 457
6.7.	MUDr. Kulhánková	Křtiny, Zdrav. středisko	516 414 291
11.7.	MUDr. Žilka	Benešov, 19	516 467 313
12.7.	MUDr. Křížová	Knínice u Boskovic, 330	774 844 735
18.7.	MDDr. Koudelková	Blansko, Pražská 1b	778 168 741
19.7.	MUDr. Kraml	Boskovice, Růžové nám. 16	733 644 499
25.7.	MUDr. Kopáčková	Letovice, A. Krejčího 1a	516 474 369
26.7.	MUDr. Jílková	Rájec, Ol. Blažka 145	516 410 786

Srpen

1.8.	MDDr. Trubáčková	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 452
2.8.	MDDr. Janáč	Boskovice, Lidická 10	537 021 289
8.8.	MUDr. Jaklová	Boskovice, Smetanova 24	516 454 046
9.8.	MUDr. Chatrný	Boskovice, Lidická 8	516 454 338
15.8.	MUDr. Houdková	Blansko, Pražská 1b	731 144 155
16.8.	MUDr. Hošáková	Adamov, U Kostela 4	516 446 428
22.8.	MUDr. Bočková Jana	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203
23.8.	MUDr. Hanáková	Blansko, Pražská 1b	516 418 788
29.8.	MUDr. Grénarová Magda	Boskovice, Růžové nám. 16	774 710 550
30.8.	MDDr. Potůček	Blansko, Pražská 1b	516 419 538

Září

5.9.	MUDr. Fenyk	Letovice, Tyršova 15	516 474 310
6.9.	MUDr. Hosová	Rájec, Zdrav. středisko	516 432 138
12.9.	MDDr. Bočková Eva	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203
13.9.	MUDr. Beranová	Blansko, Gellhornova 9	735 056 656
19.9.	MUDr. Havlová	Blansko, Pražská 1b	721 425 074
20.9.	MUDr. Kubínová	Boskovice, Nemocnice Boskovice	516 491 263
26.9.	MDDr. Veselý / Veselá	Letovice, Masarykovo náměstí 162/38	792 325 591
27.9.	MDDr. Veselý	Letovice, Masarykovo náměstí 162/38	792 325 591
28.9.	MDDr. Vrbová	Knínice u Boskovic, 330	774 844 735

Říjen

3.10.	MDDr. Javorská A.	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 455
4.10.	MUDr. Tomašítková	Adamov, Smetanovo nám. 327	516 446 398
10.10.	MUDr. Tomášková	Blansko, Pražská 1b	734 177 800
11.10.	MUDr. Sládek	Velké Opatovice, nám. Míru 492	516 477 319
17.10.	MUDr. Semrádová D.	Sloup, Zemspol, 221	516 435 203
18.10.	MDDr. Hájková Barbora	Blansko, Gellhornova 9	725 332 967
24.10.	MDDr. Bočková Eva	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203
25.10.	MUDr. Bočková Jana	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203
28.10.	MDDr. Dufková Simona	Blansko, Pražská 1b	774 425 074
31.10.	MUDr. Fenyk Vlastimil	Letovice, Tyršova 15	516 474 310

Služba je sloužena od 8:00 do 13:00. Mimo tuto dobu zajišťuje pohotovost

Urazová nemocnice v Brně, Ponávka 6, tel. 545 538 111, takto:

Ve všední dny 18:00 - 24:00, o sobotách, nedělích a svátcích: 8:00 - 20:00.

Slovo pana rady: Vyhánění do stáda

Nedalo mi to a vrátil jsem se k odkazu pana soudního rady Ferdinanda Páska, který nás v uplynulých letech zásoboval zajímavými postřehy z počátku minulého století.

V té době bylo ještě samozřejmostí, že za každou chalupou stál ve dvoře chlév a v něm kravka, nějaké to prasátko a drůbež. Během dvacátého století však většina křtinských obyvatel způsob života změnila. Práci v zemědělství, či v lese nahradilo dojíždění do průmyslových podniků v okolí. Domácí chlévy osiřely a postupně se změnily v dílny a garáže. Posledních šest krav skončilo po válce v JZD a i dnes máme v celé dědině jen jediného soukromého producenta mléka.

Co bylo "vyhánění do stáda", to si dnes nepamatují už ani ti nejstarší pamětníci. Vraťme se proto zpět na konec devatenáctého století, kdy ještě nebylo zvykem nakupovat mléko v papírových krabicích, ale chodilo se pro ně s hrotkem do chléva. Pan soudní rada nám zanechal toto pozoruhodné svědectví o organizaci práce s dobytkem v době jeho mládí:

Asi do r.1890 se ještě vyhánělo do stáda. Pastýř Buřík praskl bičem, vlastně karabáčem, troubil nám starým v uších ještě znějící melodii, i krávy tomu rozuměly, už vykukovaly z domovních vrat a ve chvíli táhlo stádo, myslím přes 40 kusů, vzhůru na bukovský kopec.

Konečně se přišlo na to, že se to na městečko Křtiny nesluší, aby na návsi se scházely krávy a by návsi znečišťovaly a pak i proto, že tam na tom bukovském kopci je více kamení, než trávy a proto se obec usnesla, že se pastvisko na bukovském kopci ruší. Poněvadž jiné náhrady nebylo, přestalo se vůbec do stáda vyhánět.

Už nikdy se nedovíme, jakou melodií každé ráno svolával obecní pastýř Václav Buřík ze všech křtinských chlévů své stádo, aby je večer vracel zpět. Pan rada melodii odbyl ujištěním, že si ji dobře pamatuje.

Když křtinská obecní rada vyhánění do stáda zrušila, osiřelý pastýř se začal živit jako nádeník a v roce 1893 se v Habrůvce oženil (*narodil se v roce 1856, rovněž v Habrůvce*). A jaký byl další osud obecního pastviska na Bukovském kopci? O tom si povíme příště.

Ferdinand Pásek a Petr Švenda

S muzikou

Královská dechová muzika patří ke kultuře na Křtinsku už několik generací. Pamětníci si jistě vzpomenou na plesy a tancovačky v křtinských hospodách nebo třeba i na oslavu padesáti let varhanictví pana Tronečka, která se odehrála za účasti dvou pěveckých sborů v roce 1973 v sále někdejší habrovské Kartousovy hospody. Královská muzika tam pod taktovkou pana Richarda Krále staršího zahrála - pokud si redakce dobře vzpomíná - mimo jiné slavnostní *Ouverturu Má královno*.

V posledních letech se Královská hudba opět nadechla k novému životu. Pravidelné zkoušky se pro muzikanty staly takovou samozřejmostí, že si to ani oni sami neuvědomovali. Teprve když jim koronavirus zkoušky na tři měsíce zakázal, zjistili, že bez muziky se žít nedá.

A tak není divu, že sotva opatření trochu polevila, samou radostí uspořádali v sobotu 30. května veřejnou zkoušku na dvoře hospůdky Eden a byl z toho koncert jako řemen. Hráli totiž hlavně pro sebe. S chutí si zazpívala a slovem provedla Jiřinka Hloušková. A že na tom byli všichni muzikanti v republice stejně, ve vši tichosti si přišli zahrát i nečekaní hosté: vynikající trumpetista z Moravanky a Tuřanské večerky Jenda Hlaváček a výborný klarinetista Jarda Teplý.

Člověk se nestačil divit, kolik se na ten dvorek vešlo posluchačů. Také už jim to asi chybělo.

Redakce

140. výročí narození spisovatele Jaroslava Marchy

Dne 26. května uplynulo 140 let od narození významného moravského spisovatele, novináře a politika konce 19. a první poloviny 20. století

Jaroslava Marchy, který svým dílem oslavil svůj rodný kraj – Babice, Křtiny, Rudici, Adamov, lidi i přírodní krásy. Jaroslav Marcha, vlastním jménem Dominik Nejezchleb, se narodil v Babicích nad Svitavou v roce 1880. Jako chlapec tvrdě pracoval na hospodářství svých rodičů a po smrti svého otce sám sedlačil na rodném gruntu. Chodil pouze do obecné školy v Babicích, ale toužil po vzdělání a tak po nocích studoval. Postupně začal přispívat do novin a časopisů a vydal první knihy. Jezdil s koňmi a v holínce měl vždy připravenou tužku a list papíru. V roce 1908 se rozloučil s rodnou obcí a odešel nejprve do Olomouce a v roce 1910 již natrvalo do Brna. Stal se členem redakce Moravského venkova,

referentem Národních listů a externím spolupracovníkem četných novin a časopisů. Vstoupil do politiky, v r. 1918 se stal za agrární stranu členem ústavodárného Revolučního národního shromáždění, potom poslanecké sněmovny a od roku 1935 senátorem až do zrušení senátu v roce 1939. Intenzivně se podílel na moravském kulturním životě, m. j. byl v letech 1936 – 1941 předsedou Moravského kola spisovatelů. Především však psal – básně i prózu. Vydal více než 20 knih, psal do posledních chvil svého života, i v dobách, kdy jeho díla nesměla vycházet.

V jeho knihách najdeme poetické obrazy přírodních krás, lesů i luk, lyrické líčení života zvířet i ptáků. Cítíme z nich úctu a lásku k rodnému kraji, k půdě domova, ke všem živým tvorům. Poznáváme ctitele přírody, který v kráse stvoření poznává velebnost a velikost Boží a v úžasu a pokoře se před ní sklání. A který to, o čem píše, hluboce vnitřně prožil.

„To jsou naše lesy! Kolikrát pokročím k oknu nebo se obrátím od stolu pokoje, ejhle, leží přede mnou! Zřetelně vidím jejich doliny a vrchy, vysoké modré stojáky, stěny i paseky! Tamhle vpravo od bílé vsi, ty lesní stěny, světliny a modrým přítímím zatopené hřbety, to jsou kanické lesy! Tamhle vlevo, objímající role dědiny, jsou lesy babické! Tam za oběma dál a dál přes doliny a vrchy, údolí a stráně, přes šedou zapadlou Habrůvku, dostaneš se k Rudici a Jedovnicím, vpravo našimi lesy do lesů křtinských a na druhé straně proti naší dědině sní lesy jezířské a adamovské a bokem olomučanské! Velký kus života mého je uzamčen minulem v těchto spanilých končinách!....“ (z knihy Z okna pokojného domu).

Marchovou nejznámější knihou je „Ptačí chléb“, který se dočkal šesti vydání. Je to kresba světa venkovských kluků od školních let až po věk dospělosti, jejich her a humorných příhod, do kterých proniká tvrdý venkovský život a utváří jejich osud. Poslední část knihy s názvem Kamarádi z lesa je oslavou těžké práce lesních formanů, s nimiž autor deset let svázel dříví z babických lesů na adamovskou pilu. Ptačí chléb vyšel poprvé v roce 1921 na podnět autorova přítele, spisovatele Jiřího Mahena, který k němu napsal předmluvu. Mahen v předmluvě píše: „... Pro celou řadu lidiček mezi námi bude Vaše knížka osvěžením a duševním svátkem, poněvadž je nás plno, kteří si šťastné mládí ani představit nedovedeme. ... A Vy najednou takové historie, při nichž čtenáři zrovna radostí buší znova krev. Tomu Vás naučily kopce, Vaše lesy a Vaše rokle, my toho nedovedeme. A proto nám bude Vaše knížka dokumentem, který se staví v knihovně na oči, aby si člověk mohl přečíst něco skutečně svěžího, když je mu duševně zle. ...“ Podle jednoho z příběhů této knihy napsal Mahen hru Desertér.

Rodnému kraji jsou věnovány i knihy Na dědině, Starověské písničky, Z babiččina kraje a další. Marchova matka pocházela z Rudice a celá přízeň se sjížděla dvakrát do roka o křtinské a sloupské pouti.

V knize Z babiččina kraje Marcha píše:

„Pout' křtinská, jak ji vidím, byla slunečná, blankytné barvy, neboť byla o letnicích, kdy voněly na lukách traviny a slunce stávalo vysoko na obloze, zalévajíc zástupy poutníků, které se sem ze všech stran valily. Zvony křtinské hlaholily do všech čtyřech stran. Posud slyším jejich majestátní hlas, jak se rozlívá daleko do našich lesů na druhé straně a zaniká někde na habrovských rolích. ... Vždycky jsme všichni přijížděli, čekající na babičku. Přijeli strýci i tetky, na hrubé zájezdní hospodě (pozn.red.: u Pásků) měli jsme všichni stát koně. Hostinský, hned jak jsme přijeli, utíral bílou zástěrou stůl. Chodil v bílém špenzlu, baňatou čepici maje na hlavě, a hned, jak nás uviděl, volal: „Už jsou tady rudičtí! Také strýc z Kotvrdovic už má na dvoře koně. Myslím, že se šli podívat na městečko nebo do kostela.“ Když jsme se sešli, obsadili jsme velký stůl a bylo mnoho, velmi mnoho výkladů a povídání.“

Jaroslav Marcha zemřel 29. prosince 1961 a je pochován na brněnském Ústředním hřbitově. V roce 1990 byla na jeho rodném domě v Babicích nad Svitavou odhalena pamětní deska. Péčí Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny byla v prosinci 2011, při příležitosti 50. výročí spisovatelova úmrtí, odhalena pamětní deska na Alexandrově rozhledně, která se nachází nad údolím Svitavy nedaleko od spisovatelovy rodné obce.

V Brně dne 9. dubna 2020

Zdeněk Laudát, vnuk Jaroslava Marchy

Ptačí chléb

"Mám doma knížku o křtinských lesích, kterou jsme, jako děcka, rádi čítávali. Já Ti ji půjčím", pravila jednou moje sousedka Anička Kalincová, když jsme se spolu navečer vraceli ze zasedání obecního zastupitelstva. Jak slíbila, tak učinila.

Od té doby uplynulo několik let. Anička už dávno přestala do schůzí zastupitelstva docházet a na mém stolku stále ležela její knížka *Ptačí chléb* od Jaroslava Marchy, připravena ke čtení. A já jsem četbu pořád odkládal.

Konečně došla knížce trpělivost a přihlásila se o pozornost zcela nečekaným způsobem: V redakční poště mi přistál předchozí příspěvek o spisovateli Jaroslavu Marchovi, sepsaný spisovatelovým vnukem. A *Ptačí chléb* v něm hraje důležitou úlohu.

V duchu jsem se zastyděl a knížku konečně otevřel. A nelitoval jsem. Krásným a poetickým jazykem, který je srozumitelný dětem i dospělým, popisuje autentický život na Křtinsku, tak jak jej žili naši předkové - včetně autora - na konci devatenáctého století. Knížka je plná roztodivných slov, která dnes už nejsou, plná obyčejů, které už také nejsou a plná postaviček, které tu byly dávno předtím, než se narodili naši rodiče a které prožily tvrdý život v okolních vesnicích a lesích. Netušil jsem, jaký poklad mi celou dobu ležel před očima.

Petr Švenda, šéfredaktor

Knižecí douglasky

"Ty jedle musely pamatovat i premonstráty. Určitě měly tak tři, čtyři staletí", mínil soused, s nímž jsem zjara diskutoval o neobvyklé těžbě na Dřínové. Jeho úvaha stojí za prozkoumání. Po obřích stromech zůstalo podél cesty za Březovou alejí několik mohutných pařezů. Stačilo tedy spočítat jejich letokruhy a bylo jasno:

Historie těchto stromů je úzce spojena se závěrečnou fází křtinského panství a s historií zalesňování Dřínové. Pojďme si ji trochu přiblížit.

Jednu věc je třeba upřesnit: to, co na Dřínové počátkem roku lesáci těžili, nebyly jedle, ale douglasky. ***Douglaska tisolistá*** (*Pseudotsuga menziesii*) je mohutný jehličnan severoamerického původu, dožívající se prý až tisíce let. Lidově se často považuje za jedli, není to ale ani jedle, ani smrk. Je to douglaska, jeden z nejvyšších stromů na světě, který dorůstá více, než sta metrů výšky.

Nejvyšší strom v ČR je rovněž douglaska, vysazená v 19. století u Vlastiboře na Jablonecku. Aktuálně je vysoká přes 64 m.

Co se týče těch premonstrátů, soused se mýlil. Douglassky se s nimi nikdy setkat nemohly. Panství premonstrátů skončilo ve Křtinách v roce 1784, kdežto první douglasky přivezl do Evropy skotský lékař *David Douglas* teprve v roce 1827, tedy skoro o půl století později. Trvalo pak ještě mnoho dalších let, než se dostaly až do Křtin.

Když brněnský průmyslník, baron *Mořic Alois von Teuber*, shledal, že lesní hospodářství jej baví o něco méně, než brněnské továrny, prodal křtinské lesy po dvanáctiletém vládnutí, v roce 1894, **knížeti Janu II. z Liechtensteina**. Kníže Jan byl zkušený hospodář, který vlastnil rozsáhlé majetky po celé Evropě a dobře se o ně staral. Dbal nejen o výtěžnost, ale i o kvalitu lesa a jeho estetické funkce. On a jeho předkové vybudovali také řadu lesoparků (např. světoznámý *Lednicko-Valtický areál*). V době, kdy koupil Křtiny, vládl svými ostatními panstvími již několik desítek let: v roce 1898 oslavil 40 let "na trůnu" a o deset let později dokonce 50 let. Na obě tato výročí dodnes upomínají dva kameny, instalované v lese kousek za Proklostem. Kolem nich byl na památku vysazen háj dubů červených. Pod názvem **Knížecí duby** rostou tam dodnes.

Na počátku 20. století se kníže pustil do obnovy lesa na Dřínové.

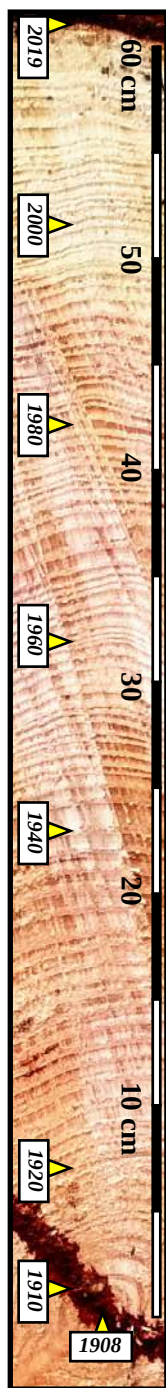

Liliovník (Liriodendron tulipifera)
na Dřínové

Využíval k tomu zřejmě i lesní školku, zřízenou u Březové aleje, kde si knížecí lesníci nejspíš pěstovali sadbový materiál. A jak bylo knížecím zvykem, neomezovali se jen na místní druhy. Proto je tato školka, která po roce 1908 zanikla, v terénu patrna dodnes. Na ploše jednoho hektaru našlo svůj domov na 40 druhů exotických dřevin, z nichž mnohé dosud žijí (například dva vysoké a neobvyklé liliovníky tulipánokvěté, které zrovna v těchto dnech kvetou velkými žlutozelenými květy). Část

exotů v posledních desítiletích vlivem sucha uhynula, jiné nabyly úctyhodných rozměrů.

Někdy po roce 1905 nechal kníže vysadit do okolí Dřínové a dál až za Proklost mimo jiné velké množství douglasek. Malé semenáčky se měly čile k světu, takže dnes tvoří jejich koruny v horizontu lesa nepřehlédnutelné dominanty. Už teď nemají v lese konkurenci. Jejich věk přitom dosáhl teprve 115 let a výška se blíží 40 metrům, což ani zdaleka nepředstavuje maximum jejich růstových možností. Do jaké výšky by dorostly za pár staletí, to můžeme z pařezů jen hádat, ale rezervy by určitě ještě byly. Literatura zmiňuje exempláře, přesahující 120 metrů.

Kníže Liechtenstein vládl nakonec svým panstvím těžko uvěřitelných 70 let a 3 měsíce. Douglasek na Dřínové si přesto moc neužil. Ve Křtinách jeho vláda skončila již v roce 1922, kdy panství v rámci první pozemkové reformy vykoupil stát. O rok později se stalo součástí školního statku Vysoké školy zemědělské v Brně, založené v roce 1919.

Když v roce 1929 kníže ve Valticích zemřel, měly jeho křtinské douglasky sotva nějakých deset metrů výšky. S tím byl ale smířen: zatímco sedlák na podzim sklídí, co na jaře zasel, k odvěkému údělu lesníků patří, že stromy, jež zasadí, sklízejí až jejich vnuci, či pravnuci. Douglasky na Dřínové teprve nyní *uzrály* a nastal čas jejich sklizně. Stromy, které dnes vysadí lesníci místo nich, budou sklízet jejich následovníci teprve ve 22. století.

Není tedy pochyb: jsou to **douglasky knížecí**.

Běžný návštěvník si toho ani nevšimne, ale na Dřínové a kolem Proklestu jich rostou stovky. Kdyby vydržel některé z nich aktuální růstový elán, dosáhla by výšky 100 m a průměru kmene 3 m snad někdy po roce 2200. Už teď se na to těším.

Petr Švenda

Princ Joan Quercetum
ad 40 ann. Regim. Jubil.
12. Nov. 1898

Dubina prince Jana
[vysazená]
k 40. výročí vlády
12. listopadu 1898.

←
Výřez jednoho z pařezů.
Je to jen polovina celého
průměru!

L jähr. Reg. Jubil.
MCMVIII
50. výročí vlády.
1908.

Kantoři, kterým vděčím za mnohé

Po přečtení posledního Křtinského zpravodaje jsem cítil dluh vůči kantorům, kteří mě připravili na život a tak jsem zalistroval v paměti a ve Školní kronice a udělal si pár poznámek a výpisů, abychom na naše učitele nezapomenuli.

V roce 1951 jsem nastoupil do 1. třídy základní školy, kde nás ve dvoutřídce spolu se 3. třídou vedla skvělá paní učitelka **Anna Rumpelová**. Další, koho jsem poznal na obecné škole, byl pan **řídící Josef Hodovský**, který ve škole i bydlel a učil v trojtřídce, a to žáky 2., 4. a 5. třídy. Náboženství nás učil pan farář **František Marek**. Občas jsme s panem řídícím zavítali i do kabinetu, ale o tom jsme se raději doma ani nezmiňovali. Když jsme byli v 4. třídě tak pedagogický sbor národní školy posílila paní učitelka **Drahomíra Pitrochová**.

Na měšťanku jsem nastoupil v roce 1956 a tam už to bylo o něčem jiném. Ředitel byl od roku 1951 pan **Vlastimír Klimeš**, a zástupce mu dělal pan učitel **Karel Rumpel**. Učily tam i zkušené paní učitelky **Marie Bílková-Pásková**, **Věra Večerková-Chloupková** a rázná tělocvikářka **Radmila Blahušková**. Kantorský stav doplňoval pan učitel **Zdeněk Bilíček**, později i jeho manželka **Naděžda Bilíčková** a také paní učitelka **Vlasta Fojtová**. Před odchodem ze školy v roce 1958 nastoupily nové dvě paní učitelky a to **Marie Nejezchlebová** a **Květuše Blahoňovská**, pro které to byla první štace. Také na školu nastoupili již zkušení pedagogové, manželé **Viola a Miroslav Bednářovi**.

I když v té době nebyl telefon v každé rodině, měl jsem jistotu, že když jsem něco provedl, tak to rodiče zcela jistě věděli dřív, než jsem přišel domů ze školy.

Většina kantorů bydlela ve Křtinách, což byla jasná výhoda i nevýhoda v jednom. Některé z učitelek se ve Křtinách i vdaly. Všichni kantoři se zapojovali do života obce, ať už to bylo MDŽ, Sokol, oslavy a schůze všeho druhu, ale i kultura, zejména divadelní představení apod.

Se spolužáky jsme si zahráli v několika pohádkách: *Čtverák hastrman*, *Princezna pampeliška*, *Tři sta jednou ranou zabil*, ale i v dramatizaci *Erbenovy Kytice*. Nebyla nouze o přednášení na schůzích, při vítání občánků, MDŽ apod.

Určitě se nám to všem v životě hodilo a mohli jsme na tuto činnost navázat. Letos se se spolužáky již dožíváme 75 let a můžeme našim kantorům poděkovat, že nás na život dobře připravili.

Ostatně tak činíme pravidelně od roku 2000 na našich setkáních **absolventů Osmileté střední školy ve Křtinách z roku 1959**. Tady se pravidelně ve větším, či menším počtu potkáme s našimi učitelkami, zejména **Mařenkou Dráždilovou**, **Květou Vázlerovou** a v loňském roce bohužel již naposledy s paní učitelkou **Vlastou Šmidlovou**.

Přehled kantorů, kteří se podíleli na naší výchově:

Karel Rumpel (*11.2.1903 +2.3.1965) na škole od roku 1932,
s definitivou od 1.9.1934 do roku 1963, většinou jako zástupce ředitele

Marie Bílková (*27.1.1903 +14.6.1970) nastoupila do školy ve Křtinách
20.8.1936 a působila zde do roku 1958

Věra Večerková (*19.11.1911 +6.9.1992) na škole od roku 1939 do roku 1967,
kdy odešla do důchodu

Vlastimír Klimeš (*13.7.1915 +4.4.1981) působil na Křtinské škole
od roku 1941, převážně jako ředitel, od roku 1951 do roku 1975

Anna Rumpelová (*30.1.1906 +5.10.1995) ve škole do roku 1961

Josef Hodovský (*26.11.1909 +13.9.1984) působil na škole do roku 1970

Radmila Blahušková (*26.7.1930 +?) nastoupila v roce 1953
a odešla v roce 1958

Drahomíra Pitrochová (*20.3.1935) nastoupila ve Křtinách v roce 1954
a odešla v roce 1956

Jan Šimoník učil po válce na měšťance a odešel ze Křtin v roce 1955

Zdeněk Bilíček (*24.5.1927 +?) nastoupil v roce 1955 a odešel v roce 1958

Marie Koupá (*18.1.1908 +2.7.1994) nastoupila v roce 1956
a do důchodu odešla v roce 1964

Vlasta Šmidlová-Foitová (26.9.1928 +13.12.2019) do Křtin přišla v roce 1957
a odešla do Brna v roce 1963

Naděžda Bilíčková (*29.7.1933) do Křtin přišla v roce 1957, na škole byla
do roku 1968

Marie Dráždilová-Nejezchlebová (*24.3.1939) působila na škole
od roku 1958 do roku 1969, kdy odešla do Lipůvky

Květoslava Vázlerová-Blahoňovská (*2.11.1938) na škole od roku 1958
do roku 1970, kdy odešla do Blanska

Viola Bednářová (*23.6.1922 +30.7.2018) nastoupila v roce 1958,
v roce 1963 se stala zástupkyní ředitele a v roce 1976 odešla do důchodu

Miroslav Bednář (*24.10.2019 +2.10.1997) nastoupil v roce 1958
a odešel do důchodu v roce 1980

Většina učitelů působila ve škole i po odchodu do důchodu, kdy nahrazovali
nemocné nebo chybějící učitele.

Vzpomínal Emil Pásek

Moji kantorři obrazem

I. třída 1951/52 - třídní Anna Rumpelová.

5. třída 1955/56 - třídní Josef Hodovský.

**8. třída 1958/59. Ve druhé řadě sedí učitelé (zleva):
 Foitová, Blahoňovská, Klimeš, Bilíčková, Bednář, Nejezchlebová a Rumpel.
 Nad nimi legendární kuchařky: vpravo paní Kocmanová a vlevo paní Jebáčková.**

**Setkání o čtvrt století později, asi v roce 1984.
 Vlevo: Bednář, Hodovský, Rumpelová a Večerková.
 Zprava druhý v druhé řadě: Klimeš.**

Setkání 2015 - sedící zleva: Vázlerová, Šmidlová a Dráždilová.

*Pedagogická rada během Dne Křtin 2018:
vlevo Vlasta Šmidlová a zprava: Květa Vázlerová a Marie Dráždilová,
za přítomnosti dvou zástupců třídní samosprávy.*

Petýrkové III.

Křtinský rodák, věhlasný učitel, skladatel a muzikant Valentin Petýrek, kterému jsme se věnovali v minulé části našeho krátkého seriálu, působil zejména v Babicích a v Břeclavi. Během této doby zplodil pět dětí, které byly rovněž obdařeny mimořádným hudebním talentem. Jim se budeme věnovat v této závěrečné části seriálu.

Jedním ze zdrojů informací o Valentinově životě je článek Karla Párala ve Vlastivědném sborníku Moravském z roku 1956 *"Babický učitel Valentin Petýrek"*, o němž jsme se zmínili již minule. I když obsahuje řadu omylů a nepřesností, je to jeden z mála dostupných materiálů o Valentinově životě. (*Autor, Karel Páral, který se patrně osobně znal s Valentinovým vnukem Felixem, byl babický učitel, jenž, mimo jiné, v letech 1924-1925 učil také ve Křtinách.*)

Páral zmiňuje, že Valentinův syn Jan byl prý varhaníkem v Brně. Tuto informaci se nám ověřit nepodařilo. Zato víme, že varhaníkem v Brně byl nejspěšnější Valentinův syn **Augustin Bernard Petýrek**. Augustin se narodil Valentinovi a jeho manželce Františce v Babicích, dne 20. srpna 1853, jako druhé dítě z pěti. Podle babických internetových stránek byl už ve 12 letech babickým varhaníkem. Když se Petýrkovi v roce 1869 loučili s Babicemi a stěhovali do Břeclavi, bylo mu šestnáct let. Nějaký čas byl patrně varhaníkem v Olomouci.

Pak Augustina zavál osud do Brna. Zde vynikl jako varhaník na Petrově, u Svatého Jakuba a v dalších významných brněnských kostelích, kam na své varhanní koncerty přitahoval milovníky hudby z celého mocnářství. Jako výborný pedagog se dokonce honosil titulem *Kaiserlicher Rat (císařský rada)*. Kolem roku 1885 byl pokladníkem brněnského německého hudebního spolku *Brünner Musikverein* a sbormistrem jeho mužského pěveckého sboru. Nakonec, v roce 1893, Brno opustil a odstěhoval se s manželkou a synem Felixem do Vídně, kde se podle Párala ujal postu varhaníka ve Svatoštěpánském dómu. Ani to se nám nepodařilo ověřit, zato víme, že cesta do Vídně byla klikatější, než uvádí Páral a vedla patrně přes Vranov nad Dyjí, kde se Augustinovi v roce 1904 zřejmě narodila jedna ze dvou dcer. Nakonec se rodina usadila natrvalo na jihozápadním vídeňském předměstí Perchtoldsdorf, kde Augustin Petýrek dne 8. ledna 1915 zemřel.

Vůbec největšího věhlasu z celého rodu si v hudebním světě vydobyl Augustinův syn a Valentinův vnuk **Felix Karl August Petyrek**. Narodil se 14. května 1892 v Brně, ale jak už víme, o rok později se rodina z Brna odstěhovala. Felix vystudoval ve Vídni kompozici a klavírní hru. Stal se špičkovým vídeňským klavíristou, skladatelem a učitelem hudby, během života působil jako vyhledávaný pedagog a profesor v salzburškém Mozarteu, v Berlíně, v Opatii (Istrie) a hostilo jej i aténské Odeon.

Spolupracoval mj. se slavným skladatelem Paulem Hindemithem a celoživotní přátelství jej pojilo se skladatelem Aloisem Hábou.

*Skladatel s křtinskými kořeny,
Felix Petýrek (1892-1951)*

Hlavně ale neúnavně komponoval, jakožto představitel nastupující moderny. První manželství se mu nevydařilo a skončilo nepříjemným rozvodem. Druhou manželkou se v roce 1938 stala slavná klavíristka *Helene Renate Lang*.

V průběhu druhé světové války se Felix neúspěšně pokoušel emigrovat do Švýcarska. Nakonec byl přinucen vstoupit do NSDAP, z čehož se psychicky zhroutil a do smrti se s tím nevyrovnal.

V devětapadesáti letech, 1. prosince 1951, zemřel a je pochován na hřbitově v Perchtoldsdorfu, na jižním okraji Vídně, kde strávil s rodiči dětství a celý život se tam vracel za matkou a sestrou. Dnes se po něm jmenuje jedna z vídeňských ulic (*Felix-Petyrek-gasse*).

Felix je označován jako "**vídeňský Stravinský**". Jeho nápadité symfonie často zněly ve vídeňském rozhlase. Zanechal po sobě rozsáhlé hudební dílo, které však bylo - patrně v důsledku války a jejích politických následků - neprávem poněkud pozapomenuto. Teprve v posledních desetiletích se umělecký svět k tomuto avantgardnímu skladateli první poloviny 20. století s uznáním vrací.

Podle některých pramenů (*Páral*) pečoval Felix během svého života také o notový archiv svého dědečka, křtinského rodáka Valentina Petýrka. Ten obsahuje mimo jiné Valentinovy skladby, jež zaznívaly před dvěma staletími z kůrů křtinského chrámu a babického kostela. Dnes však zatím po tomto Valentinově archivu, přes veškeré úsilí, pátráme marně.

Všichni křtinští Petýrkové byli učitelé a muzikanti. Tenkrát musel být učitel muzikantem jaksi automaticky. Byl totiž zaměstnancem fary a jeho úkolem bylo nejen vyučovat děti, ale také hrát na varhany, řídit kostelní kůr, tedy orchestr a sbor, případně pro ně komponovat hudbu. Býval také hlavním organizátorem kulturního a zejména hudebního života v obci. Obvykle řídil i obecní muziku.

Bez hudby to nešlo tenkrát a nejde to ani dnes, jen s malým rozdílem. Před vynálezem gramofonu, rádia a televize si lidé museli muzicírovat sami. Vesnice se bez vlastní kapely neobešla, zpívalo se na poli, ve stáji i v kovárně, aby šla práce lépe od ruky. Zato dnes si řemeslník ráno pustí k dílu rádio a celý den mlčí. Díky tomu jsme byli tenkrát mnohem muzikálnější, než jsme dnes, byť Lidové školy umění dělají, co mohou. Kdo ví, kolik nadaných muzikantů promlčí dnes celý život, aniž postřehnou, že mohli být vynikajícími hudebníky?

Nechci sahat do svědomí ani Babickým, ani Křtinským, ale kdyby dnes dali dohromady z místních zdrojů čtyřiaadvacetiletý orchestr, schopný zahrát Mozarta nebo Haydna, s troubami, rohy, fagotem, klarinetu, pozounem, houslemi, basou, bubny a tympány, jako to uměl Valentin Petýrek na křtinském kůru, bylo by to velké překvapení.

Petr Švenda

Použité prameny:

Páral K.: Babický učitel Valentin Petýrek, Vlastivědný sborník Moravský, 1956, s.36-37, Křtinská školní kronika 1878-1939, výpisy z křtinských, brněnských, břeclavských, hrušovanských a perchtoldsdorfských matrik a velké množství internetových zdrojů.

Stezky šneka Krasíka v novém kabátku

Zážitkové stezky šneka Krasíka si už za pět let své existence prošel ne jeden výletník. Nyní se rozrostly o další místa v Moravském krasu. S nadcházející sezónou vytvořila místní akční skupina MAS Moravský Kras dalších šest stezek.

Nově se můžete podívat do Opatovic za sochami, kříži a kapličkami, Češkovice a putovat za oslíky, v Olomučanech se můžete vydat na výlet kolem studánky, Boskovice připravily putování s Velenem, v Petrovicích navštívíte včelí stezku a v Letovicích vás přivítá bludička. Stávající stezky samozřejmě zůstávají

také v provozu a celkem tak čítá celý projekt již dvanáct zážitkových výletů. Všechny trasy je možné si prohlédnout na www.krasik.cz pod záložkou – Putování šneka Krasíka za kamarády.

I náš křtinský šneček Krasík nezaháel a vytvořil ke stávajícímu 5 km okruhu i druhý, po jehož zdolání budete mít v nohách bez mála 10 km. Oba okruhy začínají opět na Zámku ve Křtinách, kde vás v recepci čeká zdarma k vyzvednutí pracovní list pomocí kterého můžete obě stezky projít. Po trase najdete úkoly, které zapisujete do pracovního listu. V cíli je opět zasloužená odměna. Na rozdíl od většiny zbylých stezek v krasu je naše křtinská celoročně otevřena.

Křtinská Krasíkova stezka byla opět financována a je provozována penzionem Starý pivovar ve Křtinách a ŠLP Křtiny. Finančně nám na tento projekt přispěla i obec, takže se výletníci mohou těšit na nové značení stezky, které budeme instalovat v první polovině července.

Mnoho zážitků se šnekem Krasíkem přejeme všem zvědavým dětem i dospělým.

Budeme rádi, když veškerá případná úskalí spojená se stezkou sdělíte na info@penzionkrtiny.cz.

Barbara Brychtová
penzion Starý pivovar

Činnost křtinských skautů v době Covidové

Epidemiologická omezení se nevyhnula ani naší skautské činnosti. To však neznamenalo, že bychom s činností ustali.

Naši roveři (členové ve věku 15-25 let) roznášeli ve spolupráci s obcí roušky a desinfekci starším občanům a v mnohém se program jednotlivých družin, či forma komunikace mezi jejími členy, přenesly do online prostředí. A tak nejenom, že jsme pokračovali v přípravách tábora a radili se na videohovorech, ale také tak probíhala pravidelná setkání družin. Níže si můžete přečíst, jak se se situací dokázala poprat družina Velkých vlčat (kluci ve věku okolo 4-5. ročníku základní školy).

Online schůzka Velkých vlčat, středa 29. dubna 2020

Doba nám nepřeje pro normální skautskou činnost, tak jsme se začali přibližně v půlce dubna scházet online. Využíváme službu Google Meet, kam se každý v čas schůzky přes odkaz připojí. Pro Velká vlčata jsme zavedli dvě etapy schůzky, z nichž každá trvá 45 minut. V první se setkáváme s Velkými vlčaty a v druhé jen s Termity (nejstaršími vlčaty ve smečce). Schůzku jsme rozdělili hlavně kvůli tomu, že je nás hodně a taky kvůli lepšímu dorozumívání, většímu prostoru pro každého a plynulejšímu průběhu.

První setkání 15. dubna se povedlo, proto jsme se začali scházet pravidelně alespoň přes monitory počítačů. I když sedíme doma, na schůzku si bereme šátky a kdo má, tak oddílová trička. Každou schůzku zahajujeme klasicky pokřikem, který nabývá přes různé internetové připojení a každého jinou frekvenci odezvy úplně jiných rozměrů. Sjednotit se je přímo umění (ještě na tom budeme muset zapracovat).

Na naší třetí schůzce si pro nás Levis připravil poznávačku zvuků lesních zvířat, která všem dala pořádně zabrat. Tak schválně, víte, jaký zvuk vydává třeba veverka nebo jezevec? Další zvuky byly jednodušší a vyjící smečku vlků nebo hlas prasete divokého poznal naopak každý.

Z minulých schůzek jsme si vyhodnotili první výzvu – rozcvička, a protože nám cvičení po ránu moc nešlo, máme do příští schůzky výzvu druhou! Strávit jednu noc ve spacáku! Velký úspěch měla také Mamutova hra „Dotkni se všech dveří v domě,“ při které jsme se pěkně rozhýbali. Udělali jsme si ještě něco ze stezky, a protože 45 minut není mnoho, stihli jsme na závěr už jen krátkou hru „Hádej, co jsem za věc!“

Snad se schůzka Termitům i Velkým vlčatům líbila a já se těším zase na tu příští!

Jiří Jelínek - Jurda

Svátek skautů - pátek 24. dubna 2020

Den 24. 4. je svátkem sv. Jiří. Nejen že mají svátek všichni Jirkové, ale také skauti. Jejich zakladatel jim totiž tohoto udatného bojovníka proti zlu vybral za patrona.

Mnozí z nás si tento den připomínají tím, že na sebe oblečou skautský kroj nebo alespoň šátek a vyrazí tak do práce nebo do školy. Letos to s karanténou bylo poněkud složitější. Kroje jsme ale stejně oblékli a vyfotili se v nich. Ze sesbíraných fotek jsme vytvořili koláž, která měla na Facebooku a Instagramu v součtu téměř tisíc zobrazení. Však se můžete přesvědčit sami na [fb.com/skautkrtiny](https://www.facebook.com/skautkrtiny). Krásné přání k tomuto svátku nám poslal také kaplan Metoděj.

Zbyněk Drápela - Hroch

Dva roky prázdnin

Ta slova jsem samozřejmě ukradl. Nemohl jsem si pomoci. Vynalezl je pro svůj román spisovatel Jules Verne. Věřím ale, že se na mne shůry za mou krádež nezlobí, tím spíš, že letošní covidové prázdniny se s těmi jeho trosečnickými nedají - co do délky, ani obsahu - zatím srovnat.

Je třeba přiznat, že tak dlouhé prázdniny, jako jsou ty letošní, nikdo z nás nepamatuje. Přesto to nejsou ani zdaleka jediné mimořádné prázdniny v dějinách. Historie mimořádných prázdnin je naopak velmi pestrá a dlouhá.

Máme například písemně doloženy *spalničkové prázdniny*, které vyhlásil křtinský nadučitel Emanuel Prachař dne 10. listopadu 1893. V té době už byla polovina školy nemocná a poslední kapkou bylo onemocnění jeho vlastních dětí. Zavřel školu a basta. Prázdniny trvaly do 19. prosince, tedy skoro půldruha měsíce a platily pro Křtiny i přiškolené obce. I když obecně jsou prázdniny všeho druhu přijímány žactvem s nadšením, tenkrát jejich radost kazil fakt, že v křtinské škole onemocněly tři čtvrtiny žáků a 39 jejich kamarádů a sourozenců nemoci podlehlo.

A následovaly další a další mimořádné prázdniny, ještě dvakrát spalničkové (1900, 1905) a taky spousta jiných: žloutenkové, spálové, neštovičné, příušničné, válečné - to když odvedli do císařského vojska většinu tatínků a žáci museli místo školy pracovat na poli, či v chlévě (*tyto prázdniny se vyhlásily samy a nakonec se s nimi svezly také španělsko-chřipkové prázdniny*) nebo když nám v té druhé válce padaly na Křtiny bomby a bydlelo se v sklepích a jeskyních. Mnozí z nás pamatují i z dob celkem nedávných ještě několikery chřipkové, či úplavičné prázdniny. A taky uhelné prázdniny - to když mrzlo tak, že uhlí přimrzlo k vagonům a ve školách nebylo čím topit. To už byly prázdniny celostátní.

V naší moderní společnosti to donedávna vypadalo, že snad už nikdy žádné mimořádné prázdniny nebudou: topíme elektřinou, či plynem, mrzne nanejvýš pár dní v květnu a medicínu máme na takové úrovni, že někteří už zapomněli, jaké to bývalo dříve a furiantsky své děti ohrožují neočkováním. Spalničkové prázdniny s 39 mrtvými dětmi byly přece už tak dávno, že kdybych to - já šťoura - nevyšťoural ve školní kronice, nemuseli bychom tomu ani věřit.

Aby děti neutrpěly újmu, že už žádné mimořádné prázdniny nejsou, přibyla spousta prázdnin řádných a zdálo se, že to tak bude už napořád.

Jenže stačil jeden mikroskopický virus a máme tu prázdniny jaké nikdo nepamatuje. Učitelé se sice snaží, seč mohou, aby děti během té doby úplně nezvlčily a notně jim v tom pomáhá počítačová technika, o jaké se panu nadučiteli Prachařovi před stotřiceti lety ani nesnilo, ale co naplat, děti je těžké ukočírovat i ve škole, natož přes obrazovku počítače.

Počítače navíc nenahradí mladým přirozené sociální kontakty, bez kterých nemohou být. A tak bylo i pro rodiče velmi těžké izolovat děti od kamarádů. To ale také není nic nového. Když v roce 1348 vypukla ve Florencii epidemie černého moru, desítka mladých lidí, mužů i žen, místo aby se ukryla doma, vyrazila společně na venkov. Tehdy tím žádné nařízení neporušili a přesto, že nedodržovali bezpečnou vzdálenost, patrně si tím zachránili život. Na venkově si krátili dlouhou chvíli vyprávěním lechtivých příběhů, které pak shrnul spisovatel *Giovanni Boccaccio* do světoznámé knihy *Dekameron*. Jsem zvědav, jestli z dnešní pandemie vzejde taky takový literární skvost, který budou lidé s chutí číst i za 700 let.

Že se náš svět ubírá cestami, které nikam nevedou, tuší leckdo. Není ale na obzoru žádná síla, která by nám správnou cestu ukázala a která by nás na ní udržela. Poživačnost, sebestřednost, sobectví a neskutečné plýtvání přírodními zdroji, to vše nám marketingový průmysl podsouvá jako standard, na který máme právo a my se ochotně necháváme přesvědčit, že je to tak správně.

A pak přijde koronavirus, naše konzumní standardy přestanou na chvíli platit a my najednou vidíme, že skutečný život se zakládá na úplně jiných principech a hodnotách. Nastal kratičký čas pro uskrovnění, nezištnou pomoc, spolupráci a vzájemné ohledy.

Dnes už nám otrnulo. Politické partaje se zase hádají jako dřív, tvrdíce, že ten či onen by to zvládl mnohem lépe a my se vracíme k obvyklé poživačnosti a spotřebnímu životu. V zahraničí dokonce proti opatřením, která zachránila tisíce životů, pořádali demonstrace. Takové jarní festivaly bezohlednosti.

Pravila mi jedna maminka, že jí dítě způsobil doma scénu, že už chce - po třech měsících covidu - zpátky do školy. Nevídáno, děti už mají prázdnin plné zuby! Abychom ale dokázali všichni změnit svůj dlouhodobě neudržitelný způsob žití, na to byly ty prázdniny příliš krátké. Na to by nestačily ani dva roky prázdnin.

Petr Švenda

Yvdává Komise pro informatiku Zastupitelstva městysu Křtiny, IČO: 00280429, jako periodický tisk územního samosprávního celku.

Zpravodaj vyšel nákladem **320 ks**. Občanům Křtin je zdarma distribuován do poštovních schránek. Svoje příspěvky a náměty zasílejte na e-mailovou adresu zpravodaj@krtiny.cz, případně doneste na ÚM Křtiny osobně. Příspěvky nejsou honorovány. Za věcnou správnost příspěvku odpovídá autor. Redakční rada si vyhrazuje právo příspěvky dle potřeby krátit, případně stylisticky upravit nebo nezveřejnit.

Šéfredaktor: Petr Švenda. Tisk: Tiskárna Brázda. Registrováno: **MK ČR E 20584**.

Uzávěrka příštího čísla je **29. října 2020**.